

Terttu Ruotsalainen
valtuuston jäsen

Esitys:

Esitän, että valtuusto ei hyväksy Savolan tuulivoimaosayleiskaavan 21.2.2025 päivättyä kaavaehdotusta ja selostusta liitteineen sekä 29.11.2024 päivättyä osallisuus- ja arviointisuunnitelmaa.

Pyydän, että tämä perusteluaineisto liitetään valtuuston pöytäkirjaan.

Perustelen näkemystäni talouden, ympäristön ja yhteiskunnallisen kestävyyskannalta:

Tuulivoimalahankkeita ja niiden merkitystä kuntatalouteen, ympäristöön ja luontoarvioihin tulee tarkastella useammasta eri näkökulmasta ja viitekehyksestä. Tuulivoimalahankkeiden ongelma on se, että vuokratuotot kohdistuvat harvoille ja tuotannon tulot kuntamme ulkopuolelle, mutta haittoja joutuvat ottamaan vastaan lukuisat kuntalaiset.

Tuulivoimapuiston taloudelliset vaikutukset ovat vähäiset, eikä niiden vaikutusta Lapinlahden kuntatalouteen tiedetä tarkasti lukuun ottamatta kiinteistöverotuloa, joka on ensimmäisenä vuonna 192 000 €, ollen kunnan talousarvion kokonaistuloista 0,45 prosenttia ja verotuloista 0,96 prosenttia. Tuulivoiman tuotot laskevat ajan myötä ja jakosuhdetta ei tiedetä, miten ne tulevaisuudessa muuttuvat. Tulot ovat epävarmoja ja muita talousvaikutuksia, jotka saavat esim. rakentamisaikaiset urakat ja kuka vastaa voimaloiden ja alueen huoltotoimenpiteistä, sitä me emme tiedä.

Savolan tuulivoimapuistoon suunnitellut tuulivoimalat ovat kooltaan massiivisia, 250 m korkeita. Tuulivoimaloiden vaikutusta ympäristöön, luontoon ja eläimiin ei ole voitu riittävästi mitata tai tutkia. Tuulivoimatuotannon pitkäaikaisvaikutuksia ei vielä tunneta riittävästi. Hanke lisää metsäkatoa ja metsäalue pirstoutuu, koska puusto kaadetaan voimaloiden ja sähkönsiirtoreittien alueelta.

Tuulivoimarakentamisella on kielteinen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen. Riistaeläinten elinalueet ja kulkureitit muuttuvat. Alueen luontoarvot vähenevät ja kärsivät sekä maisemamuutokset olisivat pysyviä. Metsäinen alue muuttuisi pysyvästi teollisuusalueen kaltaiseksi. Tuulivoimapuiston rakentaminen, käytön aikainen toiminta ja käytön lopettamisen aikainen toiminta vaikuttavat suorasti ja epäsuorasti ympäristöön.

Lainsäädännön perusteella tulee kaavoituksessa antaa painoarvoa lähialueen asukkaiden näkemyksille. Kunnan asukkaille tehtiin kysely, joka antaa viitteitä siitä, että tuulivoimalahankkeisiin suhtaudutaan kohtuullisen myönteisesti. Mutta satunnaisotantaan perustuva kysely ei kerro sitä, mitä tuulivoimalapuiston lähellä olevat kuntalaiset todellisuudessa ajattelevat tuulivoimalasta. Perustuuko näkemys mielikuvaan vai tietoon, onko tuulivoimaloiden vaikutuksista todellisuudessa otettu selvää useasta eri näkökulmasta, ja kuinka paljon kenties naapurin mielipide vaikuttaa omaan näkemykseen. Olemmeko me valtuutetut käyneet alueella vai perustuuko näkemys kaavakarttaan ja kaavaselostukseen?

Kaavan valmistelun ollessa kesken, on tuulivoimakaavan hyväksymisen ”houkuttimeksi” liitetty toinen, aurinkovoiman ja energiavarastoinnin hanke. Kaikki kaava-alueelle ja sen läheisyyteen sisällytettävä ympäristöön ja yhteisöihin vaikuttava yritystoiminta olisi tullut sisällyttää kaavan valmisteluun, jolloin myös viranomaisena olisi saattanut arvioida YVA-menettelyn tarpeen toisin.

Epävarmuustekijöitä on useita. EU:ssa on jo päätetty sitovasta ennallistamislainsäädännöstä, jonka mukaan 30 % maa- ja vesialueista on ennallistettava luonnontilaisen kaltaisiksi. Ympäristöministeriö valmistelee tästä kansallista asetusta.

Lapinlahtelaiset maanomistajat ja asukkaat ovat jo antaneet suuren panoksen ”yhteiskunnallisen” infran tarpeisiin. Tästä ovat hyvänä esimerkkinä 5-tie, Savon rata, Fingridin Järvilinja, Atron ja Itäkosken voimalaitokset.

Maan hallitus on puolivälierän riihessä 23.4. päättänyt linjauksesta, jonka mukaan ”jos tuulivoimarakentamista ohjaava yleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle, tuulivoimala on sijoitettava vähintään kahdeksan kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeuden etäisyydelle olemassa olevista asuinrakennuksista ja rakentamisluvan saaneista asuinrakennuspaikoista sekä kaavassa osoitetuista asuinalueista ja asuinrakennuspaikoista”. Puolivälieräriihen kirjauksessa todetaan edelleen, että otetaan käyttöön suostumusmenettely. Asiaa arvioidaan sittemmin lausuntopalautteen pohjalta. Tässä Savolan kaavahankkeessa linjaus tarkoittaisi 2 km. Nyt kaava on laadittu 1,5 km etäisyydellä.

Suomen Riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos. Se toimii MMM:n hallinnonalalla ja on osa julkista riistakonsernia. Riistakeskukselta ei ole pyydetty lausuntoa kaavahankkeen eri vaiheissa, ei luonnosvaiheen kuulemisen eikä ehdotusvaiheen kuulemisen aikana. Miksi ei ole pyydetty lausuntoa tältä viranomaiselta?

Suomen riistakeskuksen Pohjois-Savon aluetoimisto on antanut 25.4.2025 lausunnon Savolan kaavahankkeessa, jossa kiinnitetään huomiota useisiin eri näkökohtiin. Kaavan alueelle on muodostunut susireviiri, jossa Lantonsuon alue kuuluu reviirin keskusalueeseen. Luonnonvarakeskus (Luke) vahvistanee alueen susireviirialueeksi kesällä 2025? Suurpedot kuuluvat EU:n luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV tiukasti suojeltuihin lajeihin. Kuten tiedämme, susi on suurpeto. Luonnonsuojelulain (9/2023) 78 §:n mukaan luontodirektiivin liitteen IV lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä. Lausunnossa kiinnitetään huomiota myös metsokantoihin ja niiden menestymiseen alueella.

Savolan osayleiskaava on laadittu puutteellisilla tiedoilla, Suomen Riistakeskusta ei ole kuultu. Maan hallituksen puolivälierän riihen mukaan tuulivoimaloiden etäisyyssääntelyä ollaan muuttamassa. Uudistuksen voimaantulosta ei ole tässä vaiheessa tietoa, eikä tiedetä, miten se vaikuttaa nyt vireillä olevaan kaavaan. Jos Savolan kaava hyväksytään, erityisesti kun nyt tiedetään maan hallituksen linjaus, tuntuu kovin epäoikeudenmukaiselta kuntalaisia kohtaan se, että tässä kaavassa etäisyys on asutukseen 1,5 km, mutta kahdessa muussa tuulivoimakavahankkeessa kenties jotain muuta, jos ne toteutuvat.